

“Και μη εισενέγκης ημᾶς εἰς πειρασμόν”

Μητροπολιτικό Ἔργο / Ι.Μ. Καστορίας

Του Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας Σεραφείμ, Υπερτίμου και Εξάρχου Ἀνω Μακεδονίας

Ἐνα ἀπὸ τὰ αἰτήματα τὰ ὁποῖα ἀπευθύνουμε καθημερινὰ στὸν οὐράνιο Πατέρα μας, σύμφωνα μὲ τὴν προτροπὴ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν Κυριακὴ προσευχή, εἶναι τὸ «καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ»[1]. Εἶναι μία ἱκεσία πὺ ἀπευθύνουν οἱ πειραζόμενοι πιστοὶ πρὸς τὸν δυνάμενο «ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι»[2].

Θὰ ἤθελα, λοιπόν, κατ’ αὐτὴν τὴ σημερινή ἡμέρα, νὰ ἀπευθύνω λόγο παρακλήσεως καὶ παρηγοριᾶς σὲ ὅλους σας. Αὐτὴ ἡ ἡμέρα εἶναι ἐόρτια, καθὼς ἔχουμε τὴ δυνατότητα καὶ πάλι, ἔπειτα ἀπὸ ἓνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα ἀποχῆς ἀπὸ τὸν ἐκκλησιασμό μας καὶ μάλιστα κατὰ τὶς μεγάλες ἡμέρες τῆς πίστεώς μας, ὅπως ἡ ἐορτὴ τοῦ Ἁγίου Πάσχα, νὰ ἐκκλησιαστοῦμε καὶ νὰ ζήσουμε τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἔστω καὶ μὲ τὰ μέτρα αὐτὰ τῆς πολιτείας.

Πρώτον. Τί εἶναι οἱ πειρασμοὶ τοὺς ὁποίους συχνὰ συναντοῦμε στὴ ζωὴ μας;

Πειρασμὸς σημαίνει μία δοκιμασία, ἓνα ἐρέθισμα ἢ μία κατάσταση πὺ μᾶς ἐκθέτει στὸν κίνδυνον τῆς ἁμαρτίας ἢ ἀκόμη πὺ θέτει σὲ δοκιμασία τὴ θέλησή μας ἢ τὴν ὑγεία μας, ἀλλὰ ταυτόχρονα φανερώνει τὴ σταθερότητα καὶ τὶς προτιμήσεις μας. Εἶναι μία ἀναπόφευκτη πραγματικότητα γιὰ τὸν καθένα μας, ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν

μπορεῖ κανεὶς νὰ διαφύγει, ἀφοῦ ὁ βίος μας δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ ἓνα «πειρατήριον», κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ Προφήτου Ἰωβ : «πειρατήριόν ἐστὶν ὁ βίος ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς»[3].

Οἱ κατηγορίες τῶν πειρασμῶν εἶναι δύο. Ἀρχικά, ὑπάρχουν αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι μᾶς ὀδηγοῦν στὴν πτώση καὶ στὴν ἁμαρτία, ἀφοῦ ἡ διάνοιά μας ρέπει καὶ εἶναι προσηλωμένη ἐπιμελῶς στὸ πονηρὸ ἐκ τῆς νεότητος αὐτοῦ[4]. Ἡ δεύτερη κατηγορία πειρασμῶν εἶναι αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπὸ τὸ φυσικὸ κακό. Τέτοιοι πειρασμοὶ εἶναι ὁ πόνος, ἡ θλίψη, ὁ θάνατος, οἱ διάφορες θεομηνίες, οἱ λοιμικὲς ἀσθένειες καὶ ὅλες οἱ ἄλλες καταστάσεις, τὶς ὁποῖες καθημερινὰ μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπίσουμε. Ἔτσι, κατὰ τὴ διάρκεια αὐτῶν τῶν πειρασμικῶν γεγονότων, ὁ πιστὸς δοκιμάζεται προκειμένου νὰ μορφώσει ἓναν σταθερὸ καὶ γνήσιο χριστιανικὸ χαρακτήρα. Ἄλλωστε, αὐτὴ ἡ στάση σηματοδοτεῖ τὴν πνευματικὴ μας πορεία.

Δεύτερον. Ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς δὲν ξέφυγε οὔτε ὁ ἐνανθρωπήσας Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, μὲ τὴν οὐσιαστικὴ ὅμως διαφορὰ ὅτι οἱ πειρασμοὶ ἦταν ἐξ ὀλοκλήρου ἐξωτερικοὶ καὶ δὲν εἶχαν καμιὰ ἐσωτερικὴ προέλευση ἢ ὑποστήριξη. Γι' αὐτὸ, ἡ προσβολὴ ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἔφερε στὸν Χριστὸ καμιὰ ἀμφιταλάντευση. Ἄλλωστε, ἡ ἀπάντηση τοῦ Χριστοῦ στὶς δελεαστικὲς προτάσεις τοῦ ἀρχεκάκου ἐχθροῦ εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὰ ἱερὰ κείμενα : «ὑπάγε ὀπίσω μου, σατανᾶ»[5].

Οἱ πειρασμοὶ δὲν προέρχονται ἀπὸ τὸν Θεό, γι' αὐτὸ καὶ Τὸν παρακαλοῦμε νὰ μᾶς προφυλάξει. Ὁ Δημιουργὸς οὐδέποτε ἐπιθυμεῖ τὶς σατανικὲς ἐπιθέσεις, πολὺ δὲ περισσότερο τὶς πτώσεις ποὺ συχνὰ ἀκολουθοῦν. Εἶναι χαρακτηριστικὸς στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος : «Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπειραστός ἐστὶ κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα»[6]. Παρ' ὅλα αὐτά, ὁ Θεὸς δὲν ἐπεμβαίνει στὴν κατάργηση τῶν πειρασμῶν, διότι σέβεται τὴν ἐλευθερίαν μας. Διαφορετικά, θὰ χάναμε τὸ προνόμιο νὰ ἐπιλέγουμε μεταξὺ καλοῦ καὶ κακοῦ, καὶ συγχρόνως νὰ ἀποκομίζουμε ὡς ἔπαθλο τῆς ἐλευθερίας μας τὴν εὐλογία καὶ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Κάθε εἶδος δοκιμασίας, λοιπόν, εἶναι ἓνα μέσο ἐνδυναμώσεως τοῦ χαρακτήρα μας, ἀφοῦ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ἀρετὴ χωρὶς τὴν παρουσία τῶν πειρασμῶν : «Ἔπαρον τοὺς πειρασμοὺς καὶ οὐδεὶς ὁ σωζόμενος»[7]. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς δὲν τοὺς καταργεῖ, ἀλλὰ τοὺς ἐπιτρέπει μέχρι τοῦ ὁρίου ποὺ ἐμεῖς μπορούμε νὰ ὑπομείνουμε.

Ἀποκαλυπτικὸς εἶναι στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ πολυπάθος Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος : «Δὲν ἐμποδίζει ὁ Θεὸς τοὺς πειρασμούς, ὅταν ἔρχονται. Πρῶτα μὲν γιὰ νὰ μάθεις ὅτι ἔχεις γίνῃ πολὺ ἰσχυρότερος. Ἐπειτα, γιὰ νὰ παραμείνεις ταπεινὸς καὶ νὰ μὴν ὑπερηφανευθεῖς ἀπὸ τὸ μέγεθος τῶν δωρεῶν. Ἀκόμη, ὥστε ἐκεῖνος ὁ πονηρὸς δαίμονας νὰ πληροφορηθεῖ ἀπὸ τὴ δοκιμασία τῶν

πειρασμῶν ὅτι τὸν ἐγκατέλειψες ἐντελῶς καὶ ἀπομακρύνθηκες ἀπὸ αὐτόν. Τέταρτον, γιὰ νὰ γίνεις ἔτσι ἰσχυρότερος καὶ ἀνθεκτικότερος καὶ πέμπτον, γιὰ νὰ λάβεις σαφῆ ἀπόδειξη τῶν θησαυρῶν ποὺ σοῦ ἔχουν ἐμπιστευθεῖ»[8]. Καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο στὴν περίπτωση τῶν πειρασμῶν εἶναι ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει ποτὲ τὸν πειραζόμενο πιστό. Ἔτσι, ἐκεῖ ποὺ ὀργώνει ὁ ἐχθρὸς τῆς πίστεως, δηλαδὴ ὁ διάβολος, ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς σπέρνει τὸν δικό του σπόρο. «Εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐγκαταλειφθεῖ ποτὲ ἀπὸ τὸν Θεὸ αὐτὸς ποὺ δείχνει προθυμία, φροντίζει γιὰ τὴ σωτηρία του καὶ προσφέρει ὅλα ὅσα ἐξαρτῶνται ἀπὸ αὐτόν... Ὅταν δεῖ δηλαδὴ ὁ Θεὸς ὅτι τὸ φορτίο εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ τὴ δύναμή μας, ἀπλώνει τὸ χέρι του καὶ μᾶς ἀνακουφίζει ἀπὸ τὸν πειρασμό»[9].

Οἱ λόγοι, βέβαια, γιὰ τοὺς ὁποίους ἔχουμε τὴν παρουσία τῶν πειρασμῶν, εἶναι παιδαγωγικοί, εἶναι ἀκόμη λόγοι φανερώσεως τῆς σταθερότητας καὶ τῆς ἐμμονῆς μας στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ λάμψει ἀκόμη ἡ ὑπομονή μας, ὅπως ἀκριβῶς στὴν παροιμιώδη ἀβραμιαία πίστη καὶ στὴν ἀξιοθαύμαστη ἰώβειο ὑπομονή, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ φιλάνθρωπία τοῦ Θεοῦ ἐπιτρέπει τὴν παρουσία αὐτῶν τῶν δύσκολων καταστάσεων.

Τρίτον. Ἐναν τέτοιο πειρασμὸ μὲ τὴν παρουσία τῆς λοιμικῆς ἀσθενείας, ἀντιμετώπισε ὁ πλανήτης μας, ἡ πατρίδα μας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκριτική καὶ πολύπαθη περιοχή μας, ἰδιαίτερα δὲ στὸ μέσο τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ ἐν συνέχειᾳ τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας καὶ τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας.

Δὲν μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκκλησιαστοῦμε, νὰ ζήσουμε ὅπως τὰ προηγούμενα χρόνια τὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες, ὅχι συναισθηματικά, ἀλλὰ βιωματικά, σύμφωνα μὲ τὴν ὀρθόδοξη παράδοσή μας.

Δὲν ἀσπαστήκαμε τὸν Ἑσταυρωμένο Κύριό μας, οὔτε τὸν Ἐπιτάφιο.

Δὲν χαρήκαμε τὴν λαμπροφόρο Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας.

Σιώπησαν ἀκόμη καὶ αὐτοὶ οἱ κώδωνες τῶν Ἐκκλησιῶν μας.

Ζήσαμε στιγμὲς τρομοκρατίας, σὰν νὰ βρισκόμασταν κάτω ἀπὸ ἓνα διαφορετικὸ καθεστῶς τὸ ὁποῖο οὐδέποτε φιλοξενήθηκε στὸν τόπο μας.

Καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο, δὲν κοινωνήσαμε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ δὲν πήραμε μέσα μας τὴν ἀθάνατη τροφή, τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου μας.

Ὅμως, τοῦτο ἔγινε, ὅπως σημειώνει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, «ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τοὺς συνανθρώπους μας καὶ ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὸ πολύτιμο ἀγαθὸ τῆς υἱείας καὶ τῆς

διατήρησης τῆς ζωῆς». Καὶ ἀκόμη, ἡ Ἐκκλησία δὲν μποροῦσε νὰ μείνει «στωικά ἀδιάφορη ἐνώπιον αὐτῆς τῆς παγκόσμιας ἀγωνίας. Ἀνθρώπινες ζωές χάνονται. Γι' αὐτό καὶ συστοιχήθηκε μέ τὴν εἰδική ἐπιστημονική ομάδα γιὰ τὴν προσωρινή ἀναστολή τῶν λατρευτικῶν συναθροίσεων».

Ταπεινώθηκε ἡ Ἐκκλησία ἕως ἐσχάτων. Ὅμως, σκέπασε τὰ παιδιὰ της μὲ τὸ ράσο τῶν Κληρικῶν της, ὅπως εἶπε χαρακτηριστικὰ κι ὁ Οἰκουμενικός μας Πατριάρχης. Ὅπως δέχθηκαν τὰ ὦτα τοῦ Χριστοῦ τὶς ἀσεβεῖς βλαφημίες, ἔτσι δεχθήκαμε κι ἐμεῖς κατ' αὐτὲς τὶς ἡμέρες τὶς ἀσεβεῖς, προσβλητικὲς καὶ ὑβριστικὲς ἀπόψεις ποὺ ἐξέφρασαν ὀρισμένοι γιὰ τὸ θεοσύστατο Μυστήριό τῆς Θείας Εὐχαριστίας, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ τὸ βιωματικὸ εὐχαριστιακὸ γεγονός τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ κεντρικὸ σημεῖο τῆς ἴδιας τῆς ὑπάρξεώς μας. Κανεὶς μέχρι σήμερα, στὰ 2000 χρόνια τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἱστορίας, δὲν μολύνθηκε ἀπὸ τὴν μετάδοση τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, οὔτε ἀκόμη ἀπὸ τὴν κατάλυση τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου, ἀλλὰ καὶ ποτὲ κανεὶς δὲν τόλμησε νὰ ἐκφράσει τέτοιου εἴδους ἀπόψεις.

Τὶς θέσεις μου τὶς γνωρίζετε ἀπὸ τότε ποὺ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μὲ ἔφερε κοντά σας. Ἡ Θεία Λειτουργία γίνεται μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ κοινωνήσουμε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Δὲν νοεῖται Θεία Λειτουργία, χωρὶς τὴν παρουσία τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος καὶ τὴν κοινωνία τοῦ Τιμίου Σώματος καὶ τοῦ Τιμίου Αἵματος. Αὐτὸς ὁ ὁποῖος πιστεύει στὴν Ἀνάσταση, αὐτὸς συγχρόνως βιωματικὰ συμμετέχει στὸ Μυστήριό τῆς Ἀναστάσεως, ποὺ εἶναι ἡ Θεία Εὐχαριστία.

Ὅλα αὐτὰ πέρασαν, ἀφήνοντας μία πικρία μέσα στὴν καρδιά μας. Ὅμως, ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, θὰ πρέπει νὰ τὰ ξεπεράσουμε διὰ τῆς πίστεως καὶ νὰ κοιτάζουμε πάντοτε τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, «ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν»[10], ὅπως μας συστήνει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἰδιαιτέρως ἐμεῖς ποὺ κατοικοῦμε στὴν Καστοριά καὶ ζήσαμε δύσκολες καταστάσεις, θὰ πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ εὐγνωμονοῦμε τὸν Κύριό μας, γιατί δὲν μᾶς ἄφησε νὰ πειρασθοῦμε πάνω ἀπὸ τὶς δυνάμεις μας καὶ νὰ Τὸν εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ἐνισχυτικὴ παρουσία Του.

Νὰ εὐχαριστοῦμε καθημερινὰ τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο γιὰ τὴν προστασία της καὶ τὴ βοήθειά της, καθὼς καὶ τὸ νέφος τῶν τοπικῶν μας Ἀγίων, ποὺ βρίσκονταν ἀνὰ πάσα στιγμή δίπλα μας μὲ τὶς δραστηκότερες πρεσβεῖες τους στὸ θρόνο τῆς Θείας Μεγαλωσύνης.

Νὰ μνημονεύουμε τοὺς κεκοιμημένους ἀδελφούς μας ποὺ ἔφυγαν ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸ καὶ ἤδη βρίσκονται στὴν ὀλοφώτεινη Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

Νὰ εὐχαριστήσουμε τοὺς ἱατροὺς καὶ τὸ νοσηλευτικὸ προσωπικὸ ποὺ στάθηκαν

ἄρωγοι σὲ ὅλους μας κατὰ τὴ διάρκεια αὐτῆς τῆς ἐπιδημίας.

Νὰ ἔχουμε ὑπόψη μας, ἀκόμη, τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα συστήνουν οἱ ὑγειονομικὲς ὑπηρεσίες τῆς πολιτείας. Γιὰ τὰ περὶ τοῦ ἐκκλησιασμοῦ, οἱ ὑπεύθυνοι τῶν Ἱερῶν Ναῶν θὰ ἀναρτήσουν τὶς σχετικὲς ὁδηγίες, οἱ ὁποῖες ἤδη ἔχουν ἀναγνωστεῖ καὶ δημοσιοποιηθεῖ ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Μητροπόλεώς μας.

Μὲ αὐτὲς τὶς σκέψεις, σᾶς ἀσπάζομαι ὅλους στὸ ὄνομα τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ σᾶς εὐχόμαι ὑγεία καὶ δύναμη καὶ ποτὲ νὰ μὴν ζήσουμε ξανὰ αὐτὲς τὶς δυσάρεστες καταστάσεις.

Μη φοβεῖσθε!

Χαίρετε!

Να ἔχετε πάντοτε τὴ χαρὰ τῆς Αναστάσεως μέσα στον χώρο τῆς καρδιάς σας!

Χριστὸς ἀνέστη, ἀληθῶς ἀνέστη!

[1] Μτθ. 6,13.

[2] Β' Πέτρ. 2,9.

[3] Ἰώβ. 7,1.

[4] Γεν. 8,21.

[5] Μτθ. 4,10.

[6] Ἰακ. 1,13.

[7] Ἀποφθέγματα τῶν Ἀγίων Γερόντων, Περὶ τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου, ΡΓ 65,77.

[8] Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Ὁμιλία ΙΓ' εἰς Ματθαῖον, ΕΠΕ 9,406.

[9] τοῦ ἰδίου, Εἰς τὸ “Κύριε, οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ”, ΕΠΕ 8Α,494.

[10] Ἑβρ. 12,2.